

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА

(повна назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи
Р. Б. Папірник

_____ вересня _____ 2019 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економіка підприємства

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність

073 «Менеджмент»

(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійна програма

«Логістика»

(назва освітньої програми)

освітній ступінь

бакалавр

(назва освітнього ступеня)

форма навчання

денна

(денна, заочна, вечірня)

розробник

Ступнікер Ганна Леонідівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Економіка підприємства» складена відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів спеціальності 073 «Менеджмент» і входить до нормативної компоненти.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Економіка підприємства» є закономірності функціонування і розвитку підприємства в ринкових умовах та організаційно-економічні відносини в сфері його виробничо-господарської діяльності.

Із вступом України в ринкову стадію свого розвитку змінилися форми ведення господарської діяльності. Господарюючим суб'єктам надані широкі права і можливості у реалізації своїх економічних інтересів, виборі способів організації виробництва, збуту продукції. При цьому підприємства виходять із власних ресурсних можливостей з урахуванням широкого спектру факторів, які впливають на ефективність використання виробничого потенціалу. Тому підприємства потребують компетентних кадрів з глибоким знанням законодавчої бази, соціальних аспектів господарювання та конкретної економіки.

Діяльність підприємств, яка пов'язана із задоволенням матеріальних потреб суспільства, підлягає впливу багатьох факторів і охоплює широкий спектр організаційно-технологічних та економічних питань.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
			V	VI
Всього годин за навчальним планом, з них:	180	6	60	120
Аудиторні заняття, у т.ч:	74		30	44
лекції	52		30	22
лабораторні роботи				
практичні заняття	22			22
Самостійна робота, у т.ч:	106		45	61
підготовка до аудиторних занять	18		10	8
підготовка до контрольних заходів	18		10	8
виконання курсової роботи	15			15
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	25			25
підготовка до екзамену	30			30
Форма підсумкового контролю			Залік	Екзамен

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни: надання знань з основних розділів прикладної економіки, організації та результативності господарювання на рівні первинної ланки суспільного виробництва.

Завдання дисципліни: вивчення теорії та методологічних засад засвоєння практичних навичок управління підприємством у конкурентному середовищі, формування вмінь ефективного використання ресурсного і виробничо-господарського потенціалу комерційних структур.

Пререквізити дисципліни: «Економічна теорія», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Маркетинг», «Теорія економічного аналізу», «Сучасні економічні системи», «Організація виробництва», «Основи бізнесу».

Постреквізити дисципліни: «Теорія організації», «Проектний менеджмент», «Управління персоналом», «Ціноутворення в будівництві», «Аналіз господарської діяльності».

Компетентності. Результатом вивчення дисципліни «Економіка підприємства» є здобуття студентами таких компетентностей.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1 – Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6 – Навички використання інформаційно-комунікаційних технологій для пошуку, оброблення, аналізу та використання інформації.

ЗК8 – Здатність працювати в команді, мотивувати людей та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань.

ЗК10 – Здатність до адаптації та дії у мінливому середовищі.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК4 – Здатність планувати діяльність організації в ресурсному та часовому просторі.

СК5 – Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

СК6 – Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

СК7 – Уміння застосовувати сучасні наукові методи та підходи для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

СК9 – Розуміння принципів і норм права, а також національних, міжнародних і галузевих стандартів та використання їх у професійній діяльності.

СК10 – Уміння визначати та враховувати особливості діяльності функціональних підрозділів підприємств будівельної галузі.

СК13 – Уміння здійснювати діагностику діяльності підприємства, ідентифікувати та управляти логістичними витратами, визначати їх вплив на фінансовий стан підприємства та його конкурентоспроможність.

Заплановані результати навчання (РН).

РН1 – демонструвати знання і розуміння у логістиці та управлінні ланцюгами постачань на основі використання знань, вмінь та компетенцій;

РН2 – ідентифікувати, аналізувати й структурувати проблеми організації, обґрунтовувати методи їх вирішення та забезпечувати умови їх реалізації;

РН3 – проектувати ефективні системи управління організаціями, встановлювати зв'язки між елементами логістичної системи;

РН4 – планувати діяльність організації на стратегічному та тактичному рівнях;

РН5 – мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень з логістики, критично оцінювати їхні наслідки в умовах невизначеності та ризику;

РН7 – застосовувати спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи для вирішення логістичних задач та завдань управління організацією;

РН9 – демонструвати навички системно пов'язувати процеси закупівлі матеріальних ресурсів із виробництвом та збутом готової продукції, складуванням та транспортуванням, використовуючи принципи логістики;

РН10 – застосовувати законодавчі та інші нормативно-правові акти, стандарти, методичні документи;

РН12 – знати особливості діяльності функціональних підрозділів підприємств будівельної галузі;

РН13 – здійснювати діагностику діяльності підприємства, ідентифікувати та управляти логістичними витратами, визначати їх вплив на фінансовий стан підприємства та його конкурентоспроможність.

Методи навчання: практичний, наочний, словесний.

Форми навчання: індивідуальна, групова, аудиторна (лекції, практичні заняття), позааудиторна (самостійна).

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с/р
V семестр					
Змістовий модуль 1. Загальні положення економічної діяльності підприємства					
Підприємство як суб'єкт та об'єкт ринкових відносин	9	4			5
Соціально-економічне середовище підприємницької діяльності	11	6			5
Інвестиційні процеси	8	4			4
Інноваційні процеси	8	4			4
Управління підприємством	8	4			4
Техніко-технологічна база виробництва	8	4			4
Виробництво, якість і конкурентоспроможність продукції	8	4			4
Разом за змістовим модулем 1	60	30			30

VI семестр						
Змістовий модуль 2. Економічна оцінка ресурсів та фінансових результатів підприємства						
Капітал і виробничі фонди	8	2	2			4
Нематеріальні ресурси і активи	8	2	2			4
Оборотні кошти	8	2	2			4
Персонал, продуктивність та оплата праці	8	2	2			4
Витрати і ціни на продукцію	12	4	4			4
Фінансово-економічні результати та ефективність діяльності	12	4	4			4
Економічна безпека підприємства	8	2	2			4
Реструктуризація і санація підприємства. Банкрутство і ліквідація підприємств	11	4	4			3
Разом за змістовим модулем 2	75	22	22			31
Змістовий модуль 3. Виконання курсової роботи						
Опис і розрахунок завдання:						
Виконання теоретичного питання	5					5
Розрахунок величини капітальних інвестицій	5					5
Оцінка техніко-економічних показників	5					5
Разом за змістовим модулем 3	15					15
Підготовка до екзамену	30					30
Усього годин	180	52	22			106

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1,2	Підприємство як суб'єкт та об'єкт ринкових відносин	4
3,4,5	Соціально-економічне середовище підприємницької діяльності	6
6,7	Інвестиційні процеси	4
8,9	Інноваційні процеси	4
10,11	Управління підприємством	4
12,13	Техніко-технологічна база виробництва	4
14,15	Виробництво, якість і конкурентоспроможність продукції	4
16	Капітал і виробничі фонди	2
17	Нематеріальні ресурси і активи	2
18	Оборотні кошти	2
19	Персонал, продуктивність та оплата праці	2
20,21	Витрати і ціни на продукцію	4
22,23	Фінансово-економічні результати та ефективність діяльності	4
24	Економічна безпека підприємства	2
25,26	Реструктуризація і санація підприємства. Банкрутство і ліквідація підприємств	4

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Капітал і виробничі фонди	2
2	Нематеріальні ресурси і активи	2
3	Оборотні кошти	2
4	Персонал, продуктивність та оплата праці	2

5,6	Витрати і ціни на продукцію	4
7,8	Фінансово-економічні результати та ефективність діяльності	4
9	Економічна безпека підприємства	2
10,11	Реструктуризація і санація підприємства. Банкрутство і ліквідація підприємств	4

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Навчальним планом лабораторні заняття не передбачені.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1	Підготовка до аудиторних занять	18
2	Підготовка до контрольних заходів	18
3	Виконання курсової роботи	15
	Розрахунок величини капітальних інвестицій	5
	Оцінка техніко-економічних показників	10
4	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях:	25
	- Планування та прогнозування діяльності підприємства;	5
	- Методи оцінки конкурентоспроможності підприємства;	5
	- Інвестиційні процеси;	5
	- Інноваційні процеси;	5
	- Нематеріальні ресурси і активи.	5
5	Підготовка до екзамену	30
	Усього годин	106

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання знань студентів з дисципліни «Економіка підприємства» здійснюється на основі результатів поточного і підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється під час проведення занять. Основними методами поточного контролю є письмове опитування та практична перевірка.

Підсумковий контроль знань студента здійснюється під час екзамену методом письмового опитування.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

V семестр

Змістовий модуль 1. Загальні положення економічної діяльності підприємства

Максимальна оцінка за змістовий модуль 1 – 100 балів.

Оцінка поточного контролю за змістовий модуль 1 складається з:

- присутності студента на лекціях (максимальна кількість – 30 балів. 1 лекція – 2 бали);
- письмове опитування (максимальна кількість – 30 балів. 1 питання – 15 балів): при відповіді на питання студент показує високий рівень знання матеріалу, дає повне обґрунтування термінів, робота написана охайно – 11-15 балів; при відповіді студент показує знання теоретичного матеріалу, але відповідь неповна, формулювання термінів неточне – 6-10 балів; при відповіді студент показує невисокий рівень знання теоретичного матеріалу, формулювання термінів не наведено, робота написана неохайно – 0-5 балів;
- конспектування розділів програми, які не викладаються на лекціях – 40 балів: надання повного розгорнутого конспекту у встановлені викладачем терміни – 40

балів; якщо конспект подано своєчасно, але основні питання викладено стисло та не в повному обсязі – 34-39; якщо конспект подано своєчасно, але у конспекті допущені неprincipові помилки, відсутня необхідна деталізація, студент одержує 28-33 балів; якщо конспект подано несвоечасно, з допущенням незначних помилок та у конспекті відсутня необхідна деталізація, студент одержує 22-27 балів; якщо конспект подано у встановлені терміни, але допущені неправильні тлумачення, студент одержує 16-21 балів; якщо конспект подано із запізненням, у ньому допущені неправильні тлумачення, студент одержує 10-15 балів; студент не повністю розкрив сутність питання, у відповіді допущені грубі помилки – 4-9 балів; якщо конспект подано несвоечасно, у ньому містяться принципіві помилки, або повністю відсутня відповідь – 0-3 балів.

Підсумкова оцінка з дисципліни у V семестрі визначається як сума балів за видами поточного контролю змістового модуля 1.

VI семестр

Змістовий модуль 2. Економічна оцінка ресурсів та фінансових результатів підприємства

Максимальна оцінка за змістовий модуль 2 – 100 балів.

Оцінка поточного контролю за змістовий модуль 2 складається з:

- присутності студента на лекціях (максимальна кількість – 22 бали. 1 лекція – 2 бали);
- присутності студента на практичних заняттях (максимальна кількість – 22 бали. 1 практичне заняття – 2 бали);
- письмове опитування (максимальна кількість – 30 балів. 1 питання – 15 балів): при відповіді на питання студент показує високий рівень знання матеріалу, дає повне обґрунтування термінів, робота написана охайно – 11-15 балів; при відповіді студент показує знання теоретичного матеріалу, але відповідь неповна, формулювання термінів неточне – 6-10 балів; при відповіді студент показує невисокий рівень знання теоретичного матеріалу, формулювання термінів не наведено, робота написана неохайно – 0-5 балів;
- конспектування розділів програми, які не викладаються на лекціях – 26 балів: надання повного розгорнутого конспекту у встановлені викладачем терміни – 26 балів; якщо конспект подано своєчасно, але основні питання викладено стисло та не в повному обсязі, студент одержує 21-25 балів; якщо конспект подано несвоечасно, з допущенням незначних помилок та у конспекті відсутня необхідна деталізація, студент одержує 16-20 балів; якщо конспект подано із запізненням, у ньому не подано опис основних термінів, студент одержує 11-15 балів; студент подав конспект своєчасно, але не розкрив сутність питання, без необхідної деталізації та опису термінів – 6-10 балів; якщо конспект подано несвоечасно, у ньому містяться принципіві помилки, або повністю відсутня відповідь – 0-5 балів.

Змістовий модуль 3. Виконання курсової роботи

Максимальна оцінка за змістовий модуль 3 – 100 балів.

Виконання роботи – максимальна кількість балів – 50 балів:

- Студент виклав у повному обсязі теоретичне питання, при підготовці яких використав додаткові джерела та правильно розв'язав практичне завдання. При цьому він показав вміння робити якісні висновки. Робота написана грамотно і акуратно – 43-50 балів.
- Студент дав повну відповідь на теоретичне питання, однак без використання додаткових джерел та розв'язав практичне завдання з незначними помилками. Робота

написана грамотно і акуратно. В роботі допускаються незначні помилки, які дещо знижують теоретичну та практичну цінність роботи – 34-42 балів.

- Студент дав не повну відповідь на теоретичне питання та розв'язав практичне завдання із незначними помилками. При цьому робота написана грамотно і акуратно, висновки є правильними і змістовними – 26-33 балів.
- Студент дав не повну відповідь на теоретичне питання та розв'язав практичне завдання зі значними помилками. Робота написана неграмотно і неакуратно. В роботі допущені значні помилки, які знижують теоретичну та практичну цінність роботи – 18-25 бал.
- Студент не розкрив суті теоретичного питання, в роботі допущені грубі помилки, зроблені неякісні висновки, які не дозволяють позитивно оцінити роботу – 9-17 балів.
- Студент не розкрив суті теоретичного питання, в роботі допущені грубі помилки, висновки не зроблені, робота вимагає переробки – 0-8 балів.

Захист роботи – максимальна кількість балів – 50 балів:

- Студент дав повну і розгорнуту відповідь на теоретичне питання, показав вміння логічно і послідовно викладати розрахунки практичної частини, здатний надавати економічне обґрунтування формул – 43-50 балів;
- Студент дав правильну, але стислу відповідь на теоретичне питання. При цьому він показав вміння робити якісні висновки на основі проведених розрахунків, однак за умови додаткових питань викладача 34-42 балів;
- Студент дав стислу відповідь на теоретичне питання, однак при відповіді використовував виключно лекційний теоретичний матеріал, а практичне завдання виконано із незначними помилками. При цьому висновки у роботі є узагальненими, потребують уточнення – 26-33 балів;
- Студент дав стислу відповідь на теоретичне питання, при відповіді не використовував лекційний теоретичний матеріал, а практичне завдання виконано із значними помилками. При цьому висновки у роботі є узагальненими, потребують уточнення – 18-25 балів;
- Студент невпевнено відповідає на теоретичні питання, нездатний самостійно пояснити практичні розрахунки, зроблені неякісні висновки, які не дозволяють позитивно оцінити роботу – 9-17 балів;
- Студент не відповів на теоретичні питання, не розуміє змісту розрахунків, не здатний робити висновки – 0-8 балів.

Критерії оцінки екзамену

№ з/п	Вид критерію	Зміст критерію	Відповіді на теоретичні питання	
			1 питання	2 питання
1.	Якість відповіді	Студент повністю розкрив теоретичне питання, показав вміння логічно і послідовно викладати матеріал, робити висновки, наводити, де можливо, приклади з наданням фактичного і статистичного матеріалу. На додаткові запитання викладача студент відповідає якісно	21-25	21-25
		Відповідь і висновки на теоретичне питання студентом виконані правильно, але стисло і не повно. Матеріал викладено без наведення достатньої кількості прикладів і статистичних	16-20	16-20

		даних. На додаткові питання викладача студент відповідає не в повному обсязі		
		Відповідь і висновки на теоретичне питання студентом виконані неправильно. Студент не здатний самостійно формулювати висновки. На додаткові питання викладача студент відповідає зі значними помилками	11-15	11-15
		Студент не розкрив суті теоретичного питання і допустив грубі помилки при формулюванні висновків не тільки при самостійному розгляді питання, але і з урахування наведених викладачем запитань.	6-10	6-10
		Студент не розкрив суті теоретичного питання не здатний робити висновки. На додаткові питання викладача студент не відповідає	0-5	0-5
		Всього:	0-25	0-25
2.	Якість розв'язання задачі	Студент розв'язав задачу правильно, навів необхідні формули та надав пояснення всіх показників з одиницями вимірювання та коефіцієнтів		45-50
		Студент розв'язав задачу із незначними помилками, навів необхідні формули, однак без детальних пояснень та не вказав одиниць вимірювання показників		31-44
		Студент розв'язав задачу з помилками, формул для розрахунків застосовані неправильно, без необхідних пояснень		21-30
		Студент розв'язав задачу зі значними помилками, формули для розрахунків не застосовані, пояснення не надані		11-20
		Студент неправильно або зовсім не розв'язав задачу		0-10
		Всього:		0-50
		Разом		100

Підсумкова оцінка з дисципліни у VI семестрі визначається як середня арифметична оцінка змістового модуля 2 та суми балів за результатом екзамену.

Порядок зарахування пропущених занять. Пропущені лекції та практичні заняття відпрацьовуються шляхом підготовки реферату або презентації, за вибором викладача, згідно з графіком консультацій.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

- Гринчуцький В.І. Економіка підприємства: навч. посібник / В. І. Гринчуцький, Е. Т. Карапетян, Б. В. Погріщук. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 304 с.
- Економіка підприємства : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника. – Суми : Університетська книга, 2012. – 864 с.
- Економіка підприємства: навчальний посібник / О. О. Гетьман, В. М. Шаповал. – 2-ге вид. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 488 с.

4. Економіка підприємства : навчальний посібник / Є. О. Балацький, О. М. Дутченко, Г. М. Шамота та ін. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2014. – 154 с.
5. Економіка промислового підприємства / О. І. Маслак, Л. Д. Воробйова. – Київ, центр учбової літератури, 2011. – 172 с.
6. Економіка і основи підприємництва в будівництві: навчальний посібник / Н. І. Верхоглядова, Д. Л. Левчинський, О. Л. Герасимова, О. Ю. Щеглова. – Дніпро: Герда, 2017. – 428 с.
7. Економічне управління підприємством : навч. посіб. / А.М. Колосов, О. В. Коваленко, С.К. Кучеренко, В. Г. Бикова; за заг. ред. А. М. Колосова – Старобільськ : Вид-во держ. закл. «Луган. Нац. Ун-т імені Тараса Шевченка», 2015. – 352 с.
8. Іванілов О. С. Економіка підприємства [Текст] : підручник / О. С. Іванілов. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 728 с.

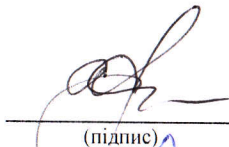
Допоміжна

1. Іванюта П. В., Лугівська О. П. Управління ресурсами та витратами: Навч. посіб. / За ред. д.е.н., проф. С. М. Іванюти. – К.: Центр навчальної літератури, 2015. – 44 с.
2. Мошенський С. З., Олійник О. В. Економічний аналіз: Підручник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів. / За ред. д.е.н., проф. Ф. Ф. Бутинця. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП «Рута», 2017. – 704 с.
3. Панасюк В. М. Витрати виробництва: управлінський аспект / В. М. Панасюк. – Тернопіль : Астон, 2015. – 288 с.
4. Економіка та фінанси підприємства: підручник / И. М. Петрович, Л. М. Прокопшин-Рашкевич. – Львів, 2014. – 408 с.

12. INTERNET-РЕСУРСИ

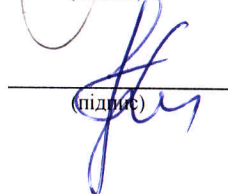
1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Податковий кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР) від 02.12.2010 № 2755-VI. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
3. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 №996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
4. Наказ Мінфіну від 07.02.2013 № 73 «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку №16 «Витрати» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://proaudit.com.ua/buh/standart/p-s-bo-16-vitrati.html>
6. Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) на підприємстві, затверджені Наказом Державного комітету промислової політики України від 02 лютого 2001 року №47 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dised.com.ua/content/accounting.html>

Розробник

(підпис)

(Г. Л. Ступнікер)

Гарант освітньої програми

(підпис)

(А. О. Черчата)

Силабус затверджено на засіданні кафедри економіки та підприємництва
Протокол від «12» вересня 2019 року № 2